

> Retouradres Postbus 30314 2500 GH Den Haag

NRC Handelsblad
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20673
1001 NR AMSTERDAM

**Planbureau voor de
Leefomgeving**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 30314
2500 GH Den Haag
Nederland
www.pbl.nl

Contactpersoon
[REDACTED]
[REDACTED]

Onze referentie
PBL20190059

Datum 17 juni 2019
Betreft Wob-verzoek energierekening

Geachte [REDACTED]

*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

Bij brief van 22 februari 2019, ontvangen op 22 februari 2019, heeft u bij het Planbureau voor de Leefomgeving een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uw verzoek heeft betrekking op de bij het Planbureau berustende informatie omtrent de hoogte van de energierekening voor consumenten in 2019. U heeft bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) eenzelfde verzoek ingediend.

In uw verzoek vraagt u om alle documenten met betrekking tot de hoogte van de energierekening in 2019 over de periode 1 augustus 2018 tot de datum van uw verzoek.

Bij documenten denkt u aan (maar niet uitsluitend):

- 1) Berekeningen die ten grondslag lagen aan de uitspraken van staatssecretaris Keijzer dat de toename van de energierekening €108 zal bedragen in 2019, en/of correspondentie daarover;
- 2) Verslagen en notulen van, agenda's, van en notities over bijeenkomsten van relevante gremia en gesprekken tussen (vertegenwoordigers van) relevante gremia;
- 3) Correspondentie tussen (vertegenwoordigers van) relevante gremia;
- 4) Rapporten, rapportage, besluiten en besluitenlijsten, memo's en briefings van en/of gericht aan (vertegenwoordigers van) relevante gremia.

Procedure

De ontvangst van uw verzoek is op 28 februari 2019 bevestigd.

17 juni 2019

Onze referentie
PBL20190059

*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

In de brief van 2 april 2019 is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot uiterlijk 19 april 2019.

In de brief van 17 april 2019 is de beslistermijn met drie weken verdaagd tot uiterlijk 8 mei 2019.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn vier documenten aangetroffen. Het betreft enkele e-mailwisselingen van medewerkers van PBL met medewerkers van het ministerie van EZK. De correspondentie was naar aanleiding van vragen van EZK over de duiding van de cijfers over de energierekening 2019 van de Vereniging Eigen Huis, waarover de media melding maakte. Het PBL heeft geen berekeningen gemaakt, maar in de antwoorden aan de ambtenaar van EZK enkele handvatten geboden waarmee het ministerie de cijfers van Vereniging Eigen Huis beter kon duiden. Verder is er verwezen naar reeds openbare bronnen.

Openbare documenten

De PBL reactie is openbaar gemaakt op de website van PBL:
<https://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2019/reactie-pbl-op-gebruik-nev-cijfers-en-modellen>.

Zienswijze

Over de voorgenomen openbaarmaking van deze documenten zijn zienswijzen gevraagd aan het Ministerie van EZK. De zienswijzen heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek te honoreren, met uitzondering van de in de documenten voorkomende persoonsgegevens en persoonlijke beleidsopvattingen. Voor de motivering verwijs ik u naar het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Overwegingen

Bescherming persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

**Planbureau voor de
Leefomgeving**

17 juni 2019

Onze referentie
PBL20190059

*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

In de e-mails zijn namen van ambtenaren opgenomen. Hoewel ambtenaren in hun beroepshalve functioneren als zodanig niet ten volle een beroep kunnen doen op de persoonlijke levenssfeer, geldt dit volgens vaste rechtspraak in beginsel wel voor gegevens als namen, telefoonnummers (werk en privé), e-mailadressen en handtekeningen en parafen van ambtenaren of personen van andere organisaties. Namen en andere naar een persoon herleidbare gegevens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken van dergelijke informatie verzetten.

Het vraagt een belangenafweging en daarbij spelen volgens de rechtspraak verschillende aspecten een rol, zoals de functie van de ambtenaar en de mate waarin sprake is van een publieke functie, waardoor de betrokkenen in de openbaarheid treedt en de naam in relatie tot de functie in de openbare bronnen traceerbaar is. Tevens is van belang de positie en verantwoordelijkheid van de betrokkene bij de taakuitoefening, mede in het licht van de controleerbaarheid van de taakuitoefening. Zo worden namen van ambtenaren die krachtens mandaat stukken hebben ondertekend, openbaar gemaakt, omdat volgens de jurisprudentie deze ambtenaren in beginsel hebben te aanvaarden dat met deze bevoegdheid hun namen naar buiten komen.

In de e-mails gaat het om namen en contactgegevens van ambtenaren die allen geen publieke functie hebben waarmee ze in de openbaarheid treden, respectievelijk mandaat hebben om stukken te ondertekenen. Er is ook geen publiek belang betrokken bij openbaarmaking van de namen en bereikbaarheidsgegevens. Ik ben van oordeel dat het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in dit geval zwaarder weegt dan het algemene, publieke belang van openbaarheid. Hun gegevens zijn daarom onleesbaar gemaakt. In een enkel geval gaat het om een woordvoerder, wiens naam openbaar behoort te worden gemaakt.

Persoonlijke beleidsopvattingen en intern beraad (artikel 11)

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Artikel 11, tweede lid, van de Wob bepaalt, dat over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede democratische bestuursvoering informatie kan worden verstrekt, maar niet in tot personen herleidbare vorm.

17 juni 2019

Onze referentie
PBL20190059

*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob wordt onder intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Een persoonlijke beleidsopvatting is "een opvatting, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten" (artikel 1, onder f, van de Wob).

Als documenten van intern beraad worden blijkens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie o.a. aangemerkt: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevend, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Ook documenten afkomstig van externe personen of organisaties die bij de beleidsvorming en besluitvorming worden betrokken kunnen als documenten bestemd voor intern beraad worden aangemerkt. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

In de documenten zijn persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren opgenomen.

Voor zover er tevens feitelijke informatie in staat, is deze informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien. Het is vaste rechtspraak dat feitelijke gegevens die zo nauw zijn verweven met persoonlijke beleidsopvattingen dat het niet mogelijk is ze te scheiden, evenmin openbaar worden gemaakt.

Ik zie in dit geval geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob, informatie te verstrekken die niet herleidbaar is tot personen en hun persoonlijke beleidsopvattingen. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering dat de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de daarbij gedeeltelijk openbaar gemaakte informatie wordt geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

**Planbureau voor de
Leefomgeving**

17 juni 2019

Onze referentie
PBL20190059

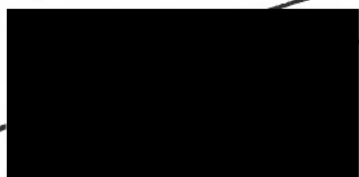
*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

Afschrift aan belanghebbenden

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de belanghebbenden.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Prof.dr.ir. J.T. Mommaas

Directeur

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij de hierboven genoemde contactpersoon.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een belanghebbende tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, Afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, Postbus 20906, 2500 EX Den Haag. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

Bijlage: Artikelen 10 en 11 van de Wet openbaarheid van bestuur.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voor zover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

**Planbureau voor de
Leefomgeving**

17 juni 2019

Onze referentie
PBL20190059

*Bij beantwoording van deze
brief graag onze referentie
vermelden.*

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

